

Välkommen till jubileumsmagasinet för Svenska Fotobokspriset

Under de 20 år som Svenska Fotobokspriset delats ut har en mängd fotoböcker, fotografer, formgivare och förlag prisats. Redaktionen för den här publikationen har gått igenom samtliga böcker som premierats genom åren för att göra urvalet. Magasinet visar bilder från alla vinnarböcker och ett urval av de som nominerats.

Priset instiftades 1996 för att stimulera svensk fotoboksutgivning och vi tycker oss se att det fortfarande har en kreativ inverkan på bokproducerande fotografer i Sverige.

Svensk fotoboksutgivning är idag större än någonsin. Den allt mer tillgängliga tekniken har gjort det enklare och billigare att producera och ge ut fotoböcker. Fotografer gör i större utsträckning än tidigare, på egen hand, alltmer av arbetet i bokprocessen: repro, bildbehandling, formgivning och pappersval, samt står till slut själva bredvid tryckpressen när boken trycks. Böckerna trycks ofta i små upplagor och ges ut såväl på etablerade som på egna förlag och vi ser även allt fler svenska fotografer utgivna på utländska förlag. De små upplagorna skapar en exklusivitet, böckerna kan snart vara utsålda och svåra att få tag på och ytterst sällan finns det ekonomi för en andra upplaga.

Även bokens karaktär har förändrats, där det tidigare ofta var en inbunden bok av traditionell typ ser man idag att fotografer och formgivare experimenterar och tänjer på gränserna

för vad en bok är. Ett slags undersökande av hur en bok kan se ut, som leder till böcker med en form man inte sett tidigare. Fotoboken har också på senare år letat sig in i de akademiska konstutbildningarna där det numera ges kurser i att göra fotografiska artist books.

En ny jury tillsätts varje år som skall nominera 5 böcker, varav en är vinnare, utifrån de kriterier som satts upp. Till priset lämnades ett hundratal böcker in i år, böcker som gott och väl representerar det breda fotografiska fältet.

Av dessa var ungefär hälften utgivna på mindre förlag som främst publicerar fotoböcker, den andra hälften delas mellan böcker som ges ut av fotograferna själva på eget förlag och större förlag där utgivningen av fotoböcker är en del av utgivningskatalogen.

Vi vill med det här magasinet sätta fokus på den fantastiska fotografien och fotoboksutgivningen. Avsikten med publikationen är också att skapa intresse för svensk fotografi och svenska fotoböcker på bokmässor och festivaler runt om i världen.

Magnus Westerborn
Ordförande Fotoförfattarna
Svenska Fotografers Förbund

Fotoförfattarna
Svenska Fotografers Förbund
Hornsgatan 103
Stockholm

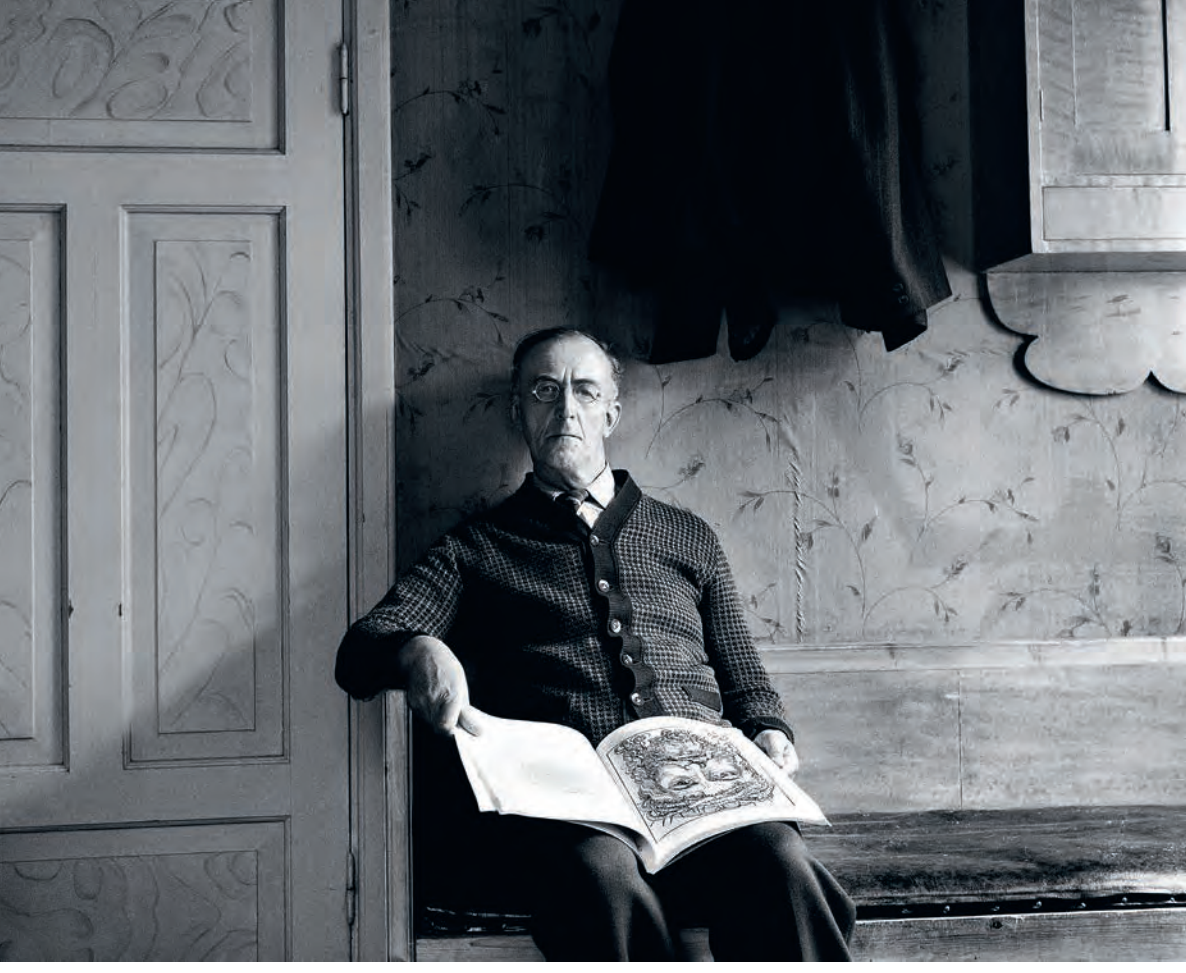
Kontaktperson: Yvonne Sundin
sff@sfoto.se

Upplaga: 1000

Redaktion:
Projektledare och Redaktör:
Tove Falk Olsson, Magnus Westerborn
Form: Sara Rapp Acedo

ISBN 978-91-639-0325-0
Utgivningsår: 2016

Vinnare och nominerade
1996–2015 i urval

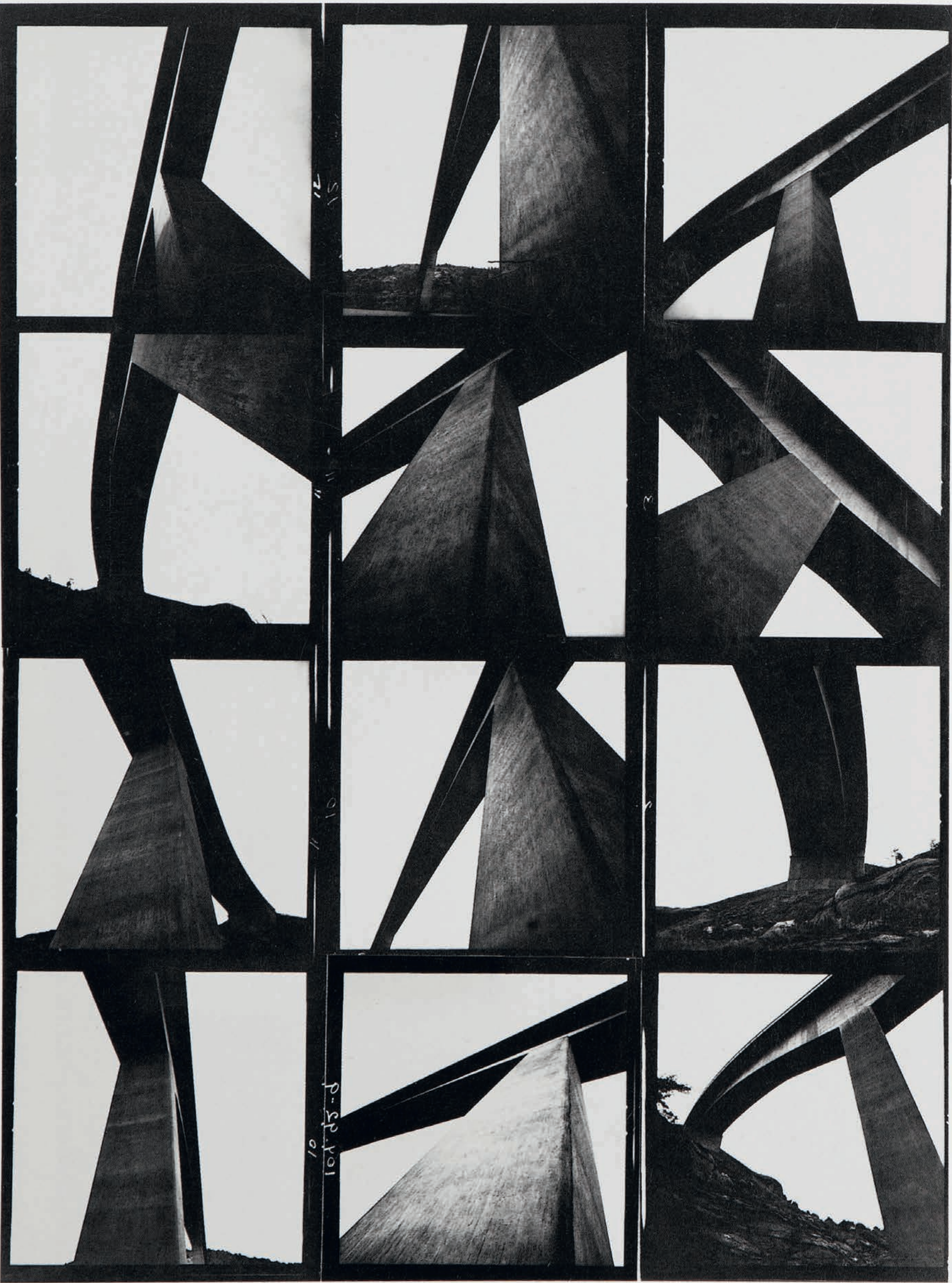

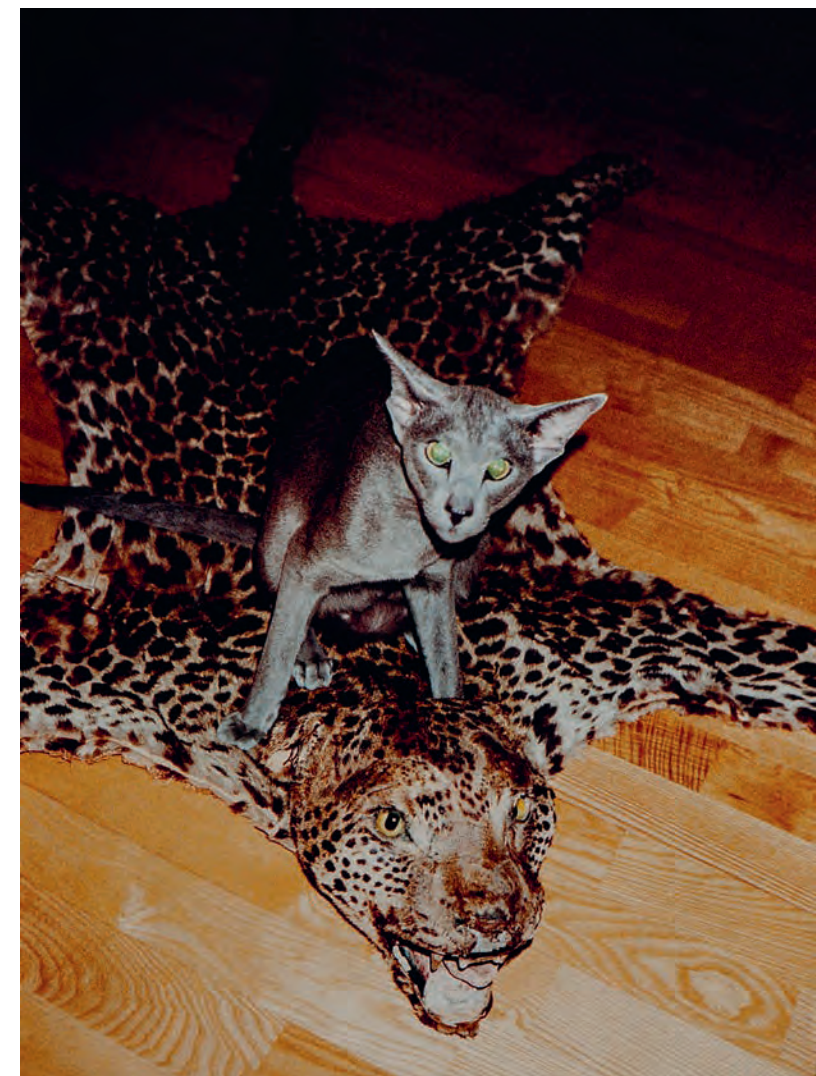

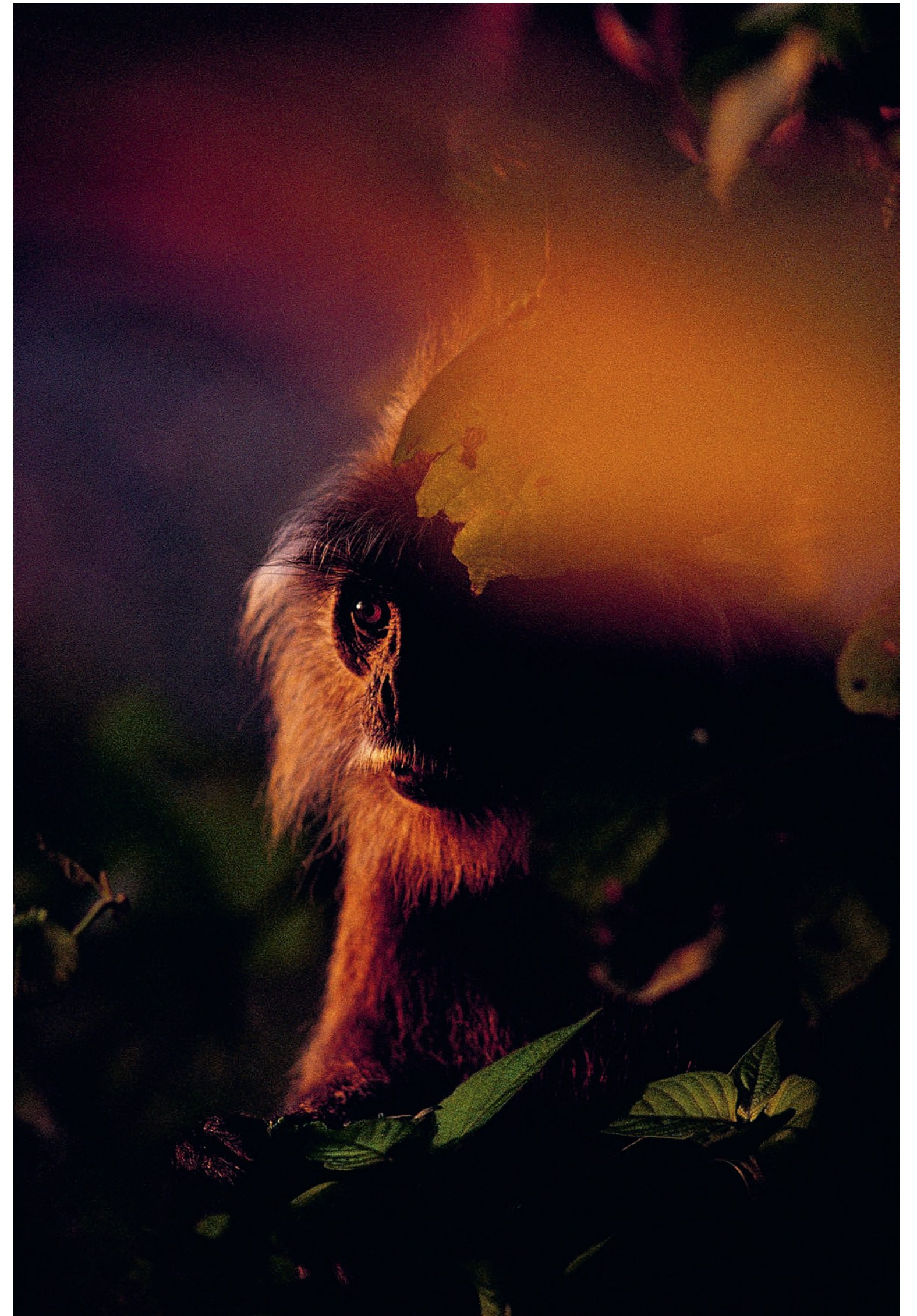

? snim zi sm fo sbiz huiW

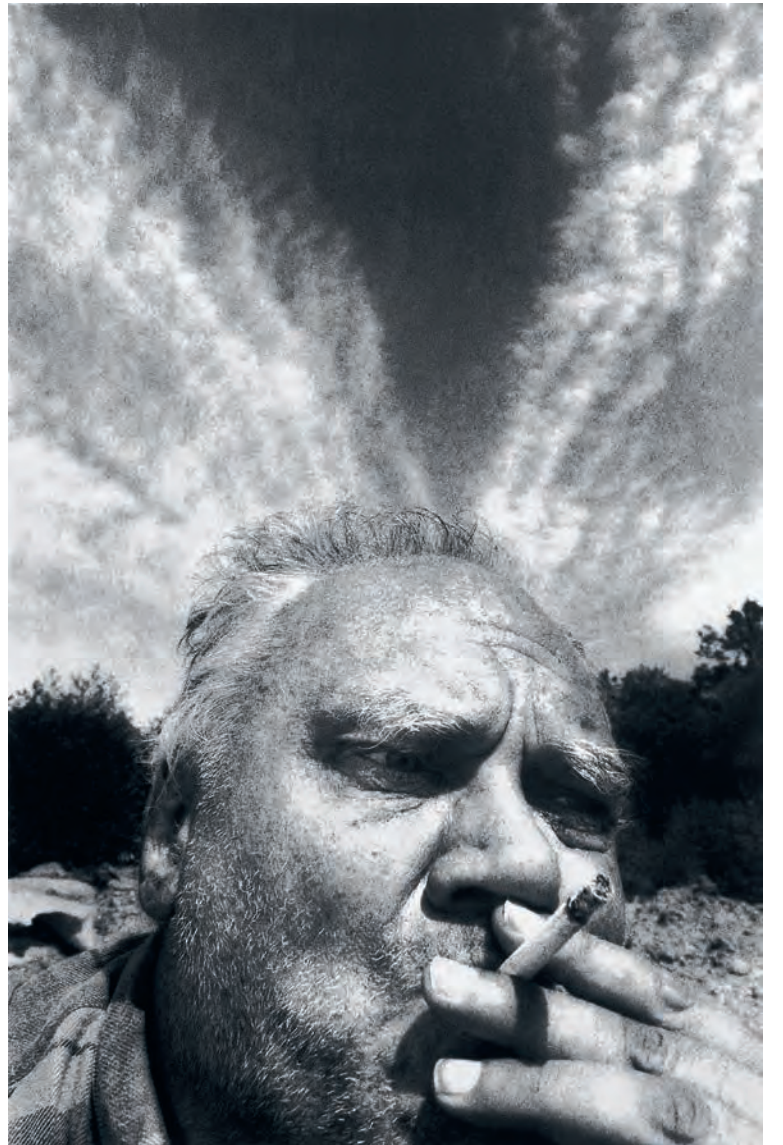

Which side of me is mine ?

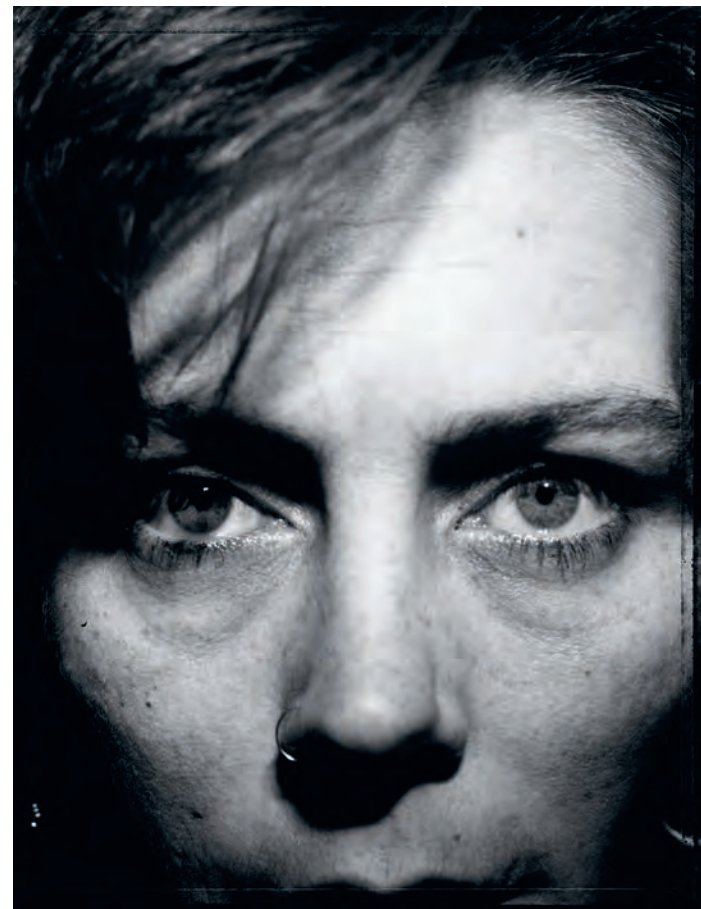

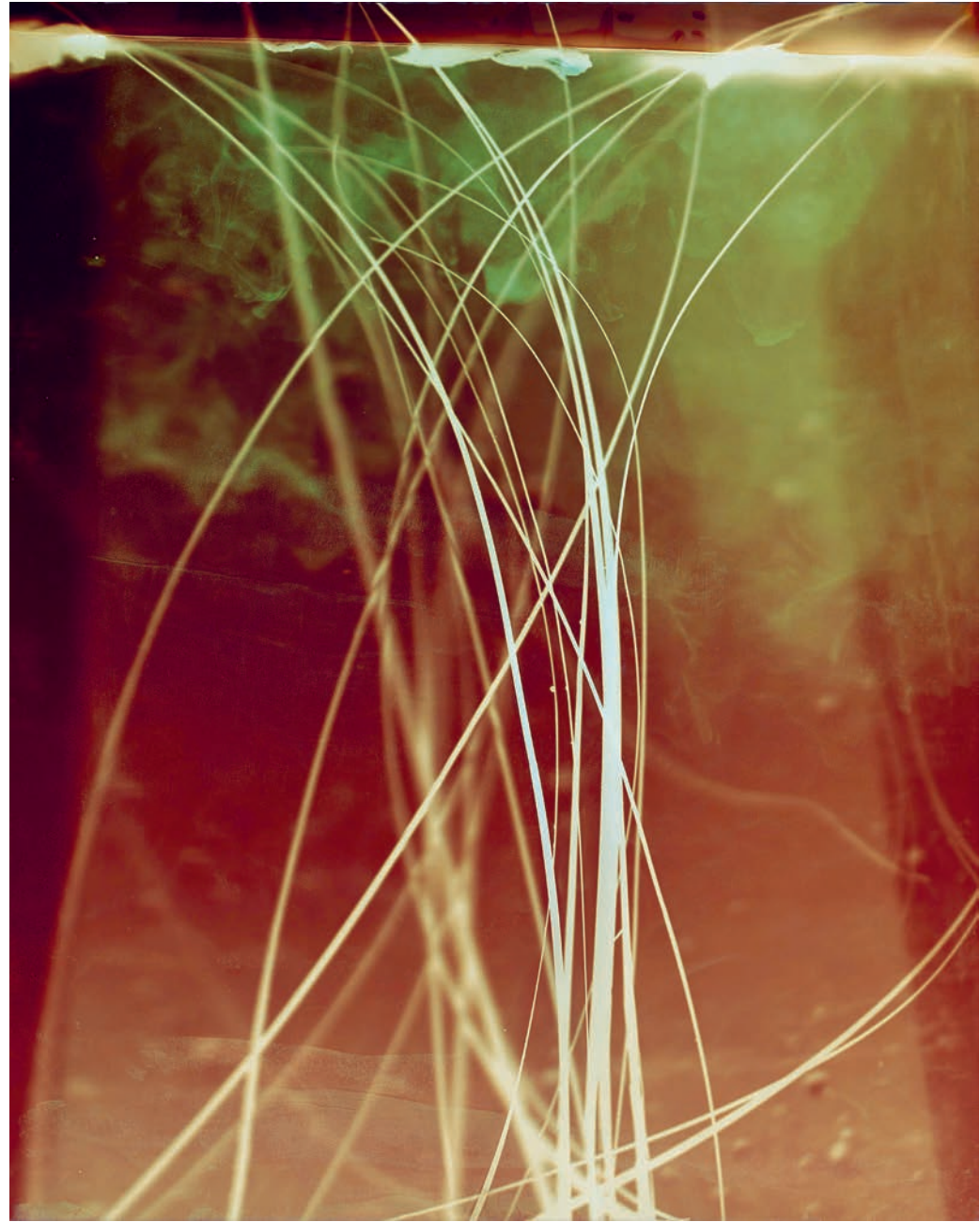

Det svenska fotobokspriset instiftades 1996 för att uppmärksamma och främja en kvalitativ utgivning av fotoböcker i Sverige. Ett pris av det här slaget rymmer flera olika och betydelsefulla moment. Tjugo gånger har en jury diskuterat och bedömt de insända bidragen, nominerat kandidater, utsett en vinnare och skrivit motiveringar. Arrangören har ordnat utställningar och prisceremonier; de har också producerat trycksaker där böckerna presenteras och inbjudna skribenter reflekterar över den aktuella omgången. Över tid har priset skapat ett sammanhang där fotoboken sätts i centrum – och det i en omfattning som ingen annan institution i Sverige gör. När möjligheten nu finns att titta tillbaka på och jämföra de val som gjorts infinner sig en rad intressanta frågor: Vilka är personerna som har suttit i juryn, och representerar de några specifika kompetenser eller positioner på det fotografiska fältet? Vad har belönats sett i relation till de inskickade och nominerade bidragen? Och kan man säga att priset har premierat någon särskild tendens eller fotografisk genre? Hur har kvalitetsfrågan hanterats och finns det uttalade eller underliggande ideal som har påverkat valen? Svaren på frågorna finns i de tryckta motiveringarna och sammanställningarna av jurygrupperna och de årliga ansökningarna, men också i böckerna och jämförelserna med vad som har skett i övrigt inom fotografien under den aktuella tidsperioden.

Frågan är också vad man här egentligen menar med en »fotobok« och hur den avgränsas från andra böcker illustrerade med fotografier? Saken är den att definitionen – precis som i flera andra fotobokssammanhang – snarare bygger på överenskommelser och exempel än på tydligt formulerade kriterier. Av de förra framgår bland annat att bildmaterialet som regel är mer framträdande än texten. Böckerna kan vara monografier eller behandla ett särskilt ämne eller en plats, men det mest avgörande tycks vara att upphovspersonen av både sig själv och omvärlden betraktas som fotograf eller konstnär som arbetar med fotografi. Det betyder att hen har en fotografisk utbildning och/eller verkar inom en fotografisk kontext, vilket innebär att bilderna publiceras i tidskrifter och visas på institutioner med en fotografisk inriktning eller där fotografi ingår som en av flera konstformer.

Urvalet säger också något om vilka böcker som befinner sig i gränzonen eller rent av faller utanför. Inte vid något tillfälle har en kokbok nominerats – trots att utgivningen är omfattande och böckerna om mat ofta är rikt illustrerade med ambitiöst genomförda fotografier. Detsamma gäller trädgårdsböcker. Naturfotografi, som är ett område med många hängivna utövare, dyker bara upp vid ett par tillfällen. År 2013 nominerades Mats Anderssons *Djur. 66 bilder*, vilken beskrivs som en bok där konventionerna för hur djur och natur avbildas helt åsidosätts. Mattias Klums bok *Skogens öga* nominerades 1997, vilket var samma år som Lars Sundhs bok om två katter vann priset. Det är den enda i sitt slag som nått så långt och den belönades inte minst för sitt respektlösa förhållningssätt till fotografiska konventioner. Dessutom har bilder på katter en särställning och antalet fotoböcker på temat är många. Björn Larssons bok *Mitt i naturen*, som nominerades 2008, är en studie av dioramorna på fyra biologiska museer i Sverige och Finland och i verket undersöks frågor om representation och förhållandet mellan natur och kultur, det vill säga något helt annat än traditionell naturfotografi.

Förklaringen till att genrer som dessa – men också mode och reklam – lyser med sin frånvaro är dels

deras starka koppling till områden med en tydligt kommersiell inriktning, vilket ofta är synligt i böckernas utformning och tilltal, dels att bilderna har en instrumentell karaktär och sällan finns där i sin egen rätt. För naturfotografins del ser saken lite annorlunda ut. Dilemmat är inte minst att den befolkas av mer eller mindre kvalificerade amatörer, samt att intresset för utrustning och teknik spelar en oproportionerligt stor roll. För att kunna bli årets fotobok krävs helt enkelt andra sammanhang och egenskaper än de som präglar ett stort antal av de publicerade böckerna med fotografier. Ett pris av det här slaget skulle nog behöva en uttalad beskrivning av vad det är man egentligen söker, eller lägga till kategorier som fångar upp fler fotografiska praktiker än vad som nu är fallet.

Det är styrelsen för Fotoförfattarna som utser juryn och hur den är sammansatt har betydelse för både stipendiets inriktning och trovärdighet. Första gången stipendiet delades ut bestod juryn av författaren Inger Edelfeldt, bokformgivaren Lotta Kühnhorn, journalisten Po Tidholm och fotografen och dokumentärfilmaren Håkan Pieniowski, som själv publicerat två uppmärksammade böcker och har en bakgrund som elev för Christer Strömholm på Fotoskolan i Stockholm. Året därpå, 1997, var jurymedlemmarna konstkritikern Milou Allerholm, journalisten Anders Eklind, författaren Kristian Petri och modefotografen Ewa-Marie Rundquist. Tredje gången såg listan ut så här: fotografen Berno Hjälmrud, formgivaren Stefania Malmsten, konstkritikern Leif Nylén och författaren Carina Rydberg. Den inledande konstellationen skapade ett återkommande mönster: en fotograf (senare även konstnärer), en journalist eller kritiker, en författare och en formgivare. Tillsammans täcker de upp flera av de aspekter som är centrala för fotoboken, från bilderna och texten till den grafiska formen. Dock kan man konstatera att det har varit fler skrivande personer än fotografer, trots att det handlar om böcker där bilderna som regel har större plats än texten.

Gemensamt för jurymedlemmarna är att alla har en framträdande ställning inom sina respektive områden. Bland de övriga som deltagit kan nämnas: Peter Englund, Ingrid Elam, Maria Schottenius, Anders Paulrud, Sophie Allgårdh (skribenter), Lars Tunbjörk, JH Engström, Anders Petersen, Tuija Lindström, Anna Clarén och Karin Mamma Andersson (fotografer/konstnärer), Lars Liljendahl, Sandra Praun och Johan von Friedrichs (formgivare). Till den senare kategorin hör även Lars Hall. Han är en legendarisk art director och nestor i svensk formgivning, och i egenskap av samlare och grundare av galleri Camera Obscura också högst respekterad i fotografiska kretsar. Hall är den person som medverkat i juryn vid flest tillfällen: 2002, 2005 och 2007. Han är dock inte den enda som återkommit och bland de nio personer som har deltagit två gånger finns Annica Karlsson Rixon, Nina Ulmaja, Claes Gabrielsson och Johan Sjöström, som till skillnad från de övriga är kurator. Det är en yrkesgrupp som under stipendiets tjugoåriga historia enbart har representerats i juryn vid ett par tillfällen. Mot bakgrund av kuratorernas stora inflytande från slutet av nittio-talet och framåt kan det tyckas lite märkligt.

Sett ur ett genusperspektiv är jury sammansättningen välgenomtänkt, men när det gäller andra mångfaldsperspektiv är saken en annan. Det finns till exempel få invandrade personer representerade. Däremot har man från 2010 börjat bjuda in erkända aktörer på den internationella fotoscenen: Inta Ruka, Inger Fischer Jonge och Jim Casper. Värdet av att få in perspektiv och blickar utifrån är förstas stort – i synnerhet som det fotografiska sammanhanget i Sverige är förhållandevis litet. När det gäller de områden som fotografierna i juryn verkar inom finns en tydlig orientering mot ett dokumentärt och vad som brukar beskrivas i termer av ett subjektivt förhållningssätt. I praktiken betyder det att man berättar om händelser i världen utifrån en personlig blickpunkt, som dock kan vara mer eller mindre uttalad. Fotografer som tillhör en mer konceptuellt färgad tradition saknas i stort sett, vilket också gäller personer som arbetar med fotografi

inom konstfältet. Det är ett förhållande som, vilket vi snart kommer att se, också har påverkat prisets profil.

Prismotiveringar är en form fylld av konventioner, men hur de nominerade och vinnande bidragen beskrivs kan trots allt säga en hel del. Om man delar upp kommentarerna på tre områden: bilderna, texten och boken, så blir det tydligt att mest uppmärksamhet ägnas det fotografiska arbetet, därefter frågor om formgivning och sist författarnas bidrag.

Det sägs dock sällan något specifikt om de enskilda bilderna, utan motiveringen tar fasta på fotografens arbete i en vidare mening. Återkommande är den höga uppskattningen av arbetets narrativa sida och det kan ta sig uttryck i formuleringar som säger att skildringarna är starka och modiga eller att fotografens gärning präglas av ett konsekvent arbete med en specifik berättelse. Om Trinidad Carrillo, som fick priset 2008, skriver juryn bland annat att hennes bilder formar »en klangrik och vibrerande bildvärld laddad med berättelser«.

Ordet integritet har en starkt positiv värdebelastning och används både för att beskriva fotografen och sättet på vilket hen närmar sig sitt motiv. Anna Claréns bilder skildrar, enligt motiveringen från 2006, ensamhet och närhet utan att de porträtterades integritet äventyras. Och om Anders Petersen heter det att hans bilder »med djup, integritet och konstnärlig särprägel, för betraktaren bortom gränser«.

Med boken *Ingen har sett allt* var Petersen den första pristagaren och förutom frågan om integritet är gränsöverskridandet något som flera senare jurygrupper har tagit fasta på i sina bedömningar. Det kan handla om att betraktaren får tillträde till en annars okänd värld eller att arbetet bryter med etablerade konventioner och bidrar till att förnya fotografien – och då i synnerhet den som är dokumentärt inriktad. Andra egenskaper som lyfts fram är originalitet, poesi och humor. Vid två tillfällen betonas dessutom verkens analoga process som en specifik kvalitet. Någon motsvarande uppmärk-

samhet kring det digitala finns dock inte. Det som kommer närmast är Jesper Walderstens bok med bilder från hans eget Instagramkonto, som nominerades 2013.

När det gäller boken som ett materiellt objekt handlar det om hantverket i bildhanteringen, typografin, bindningen och förstås om tryckkvaliteten. Motiveringarna tar också fasta på formgivningen – som kan vara »säker«, »elegant«, »ren«, »vacker« eller »lekfull« – och formens förmåga att skapa en väl fungerande helhet. Det gäller till exempel Klara Källströms och Thobias Fäldts nominerade bidrag 2014, där juryn formulerade sig på följande sätt: »Fotografi och design i spännande kombination med undermedvetna politiska sprickor.«

Samverkan mellan text och bild nämns ett par gånger och i motiveringen till *Ljusets och rummet*, av Lennart af Petersens och Åke Hedström, som tilldelades priset 2005, heter det att kombinationen av bild, text och form förenar dåtid och nutid i vad som benämns som ett på samma gång idébaserat och passionerat projekt. De få texter som tas upp i motiveringarna beskrivs som personliga och visuella till sin karaktär. Samtidigt finns det flera texter med en kritiskt reflekterande och samhällsrelaterad inriktning som inte svarar mot den typen av kategorisering, till exempel Göran Ordratts och Jerker Söderlinds bidrag i *Ingen har sett allt* respektive *Stockholms satelliter*.

Med tanke på att mycket möda som regel läggs på att hitta rätt skribent är det också förvånande att författaren sällan omnämns. Det är fallet med namn som John Berger, Jesper Svenbro och Elfriede Jelinek, vilka har bidragit med texter i vinnarböckerna 2001, 2005 respektive 2011. Vid ett par tillfällen finns dessutom formuleringar som tar upp skriftens begränsningar. I motiveringen till vinnarboken 2003, *Chords No. 1–17* av Anders Krisár, står till exempel: »På ett sätt som är föredömligt för fotoboken får fotografierna berätta en historia på ett helt eget språk där ord är överflödiga.«

Idén att fotografien är ett unikt och universellt språk, som i kraft av sina bildmässiga egenskaper

talar till människor bortom traditionella språkbarriärer, har en stark förankring inom delar av fotografien. Idén har dock blivit kritiserad för att i allt för hög grad bortse från att bilderna inte har någon bestämd mening och att tolkningen alltid är beroende av de kontexter i vilka både bilderna och betraktaren befinner sig. Dessutom är risken stor att det som beskrivs i termer av allmänmänskligt snarare är en generalisering av det egna – inte sällan privilegierade – perspektivet.

Under senare år har flera av de nominerade och vinnande bidragen antingen varit av mer konceptuell karaktär, med språkliga inslag som varken är beskrivande eller berättande i en traditionell mening, eller böcker som utgör renodlade fotografiska essäer. Till de förra hör *Nagoya notebook* av Anna Strand och Carl Johan Eriksons *Armageddon – The end: a topographical survey*. Ur den senare kategorin kan nämnas *Tractor boys* av Martin Bogren, om vilken juryns motivering löd: »Bildstark poetisk berättelse utan ord som visar en kärleksfull blick på en svensk ungdomskultur.« Listan på böcker med en liknande orientering kan göras lång, även om berättelsernas innehåll skiljer sig åt.

Precis som avgränsningen av fotoboken exemplifieras kvalitetsbegreppet först och främst genom valen. Motiveringarna kompletterar den utpekande gesten och bidrar, som vi har sett, till att precisera vilka egenskaper som gör att en fotobok betraktas som bra. Det är helt upp till juryn att göra dessa bedömningar, men eftersom den byts ut varje år blir utgångspunkterna aldrig desamma. Ett gemensamt drag hos de belönade böckerna är det gedigna utförandet, att valet av format och papper på ett synbart sätt är väl genomtänkt och nivån på trycket högt. Formgivningen och typografin drar som regel åt det mer klassiska hållet. En central, men i regel outtalad, aspekt är att det finns ett mått av originalitet. Helst ska projektet också ha tillkommit genom eget uppdrag.

Trots att flera genrer, som tidigare nämnts, inte räknas i detta sammanhang uppvisar de nominerade och vinnande bidragen en stor bredd. När man tittar närmare på saken kan man dock konstatera att priset har haft en tendens att prioritera böcker med en personlig och/eller dokumentär prägel. Det gäller även ämnen av kulturhistorisk karaktär och då handlar det ofta om specifika geografiska platser och de människor som bor där. Utgivningen av fotoböcker har förstärks förändrats under de två senaste decennierna. En skillnad är att det har etablerats en rad nya förlag, men också att svenska fotografer i högre utsträckning publicerar sina böcker på utländska förlag som Mack och Steidl. En annan skillnad är att fler böcker, framför allt från 2010 och framåt, har en innehållsligt och gestaltningsmässigt mer experimentell karaktär. Det är två tendenser som avspeglas i priset.

Av listorna framgår att det finns fotografer som har nominerats vid ett flertal tillfällen, men aldrig nått ända fram. Till dessa hör Gunnar Smoliansky, Catharina Gotby, Gerry Johansson och Lars Tunbjörk. Det är förvånande med tanke på den uppmärksamhet böckerna fått, men också sett i relation till deras framskjutna position i svensk fotografi. Förhållandet är snarlikt för Anders Petersen och JH Engström. De har blivit belönade en gång var, 1996 respektive 1998, men ingen av deras många andra böcker har blivit mer än nominerade. Det är särskilt intressant med tanke på att Petersen och Engström hör till de få svenska fotografer som fått ett internationellt genomslag – inte minst tack vare sina böcker. Bland annat blev deras gemensamma bok *From back home*, som nominerades 2009, utsedd till bästa fotobok på fotofestivalen i Arles samma år, och då i konkurrens med böcker från hela världen.

Det finns något sympatiskt över att det svenska fotobokspriset premierar nya talanger, som när Anders Krisár fick priset 2003. I motiveringen står: »Särskilt glädjande anser juryn det vara att en debutant tagit sig förbi så många etablerade fotografer.« Samtidigt infinner sig frågan om det inte vilar något av jantelagen över det hela och att framgångarna kan ligga fotograferna i fatet?

Nu är det 2016 och jubileumsårets jury består av fotoskribenten Per Lindström, filmaren Maud Nycander, fotografen Anders Petersen, fotografen/konstnären Lotta Antonsson, samt formgivaren och förläggaren Matilda Plöjel. Om man ser till vad de har gjort representerar de tre första jurymedlemmarna en dokumentär inriktning, medan de två senare står för en fotografisk praktik inom konstfältet. Precis som tidigare avspeglas detta i de nominerade böckerna, även om skillnaderna inte ska överdrivas: *Satellite + Circular wait + Second nature* av Martina Hoogland Ivanow, *The rectangle's sharp stare* av Jenny Källman, *Purity* av David Magnusson, *Tout va bien* av JH Engström och *Village* av Klara Källström och Thobias Fäldt. Av fotograferna är flera välbekanta från tidigare omgångar.

I ett internationellt perspektiv har mycket hänt på fotobokens område under de senaste åren. En marknad med samlare har vuxit sig stark och det ordnas mässor där enskilda fotografer och förlag av olika storlekar visar sina böcker. Fotoboken har för många blivit ett alternativ till gallerier och andra visningsrum. En av fördelarna är att bilderna kan spridas i en omfattning som utställningar sällan förmår, eftersom böckerna inte på samma sätt är tids- och platsbundna. Allt fler fotografer inleder sina karriärer på den scen som fotoboken skapat, för att sedan röra sig i vidare cirklar.

Ett av de mer betydelsefulla bidragen är britterna Martin Parrs och Garry Badgers kartläggning av fotobokens historia. I tre omfattande volymer lyfter de fram fotografins förhållande till böcker och tryckta medier. Verket har bidragit till en fördjupad förståelse av fotografins roll i ett bredare kulturellt sammanhang. Deras gärning har inspirerat andra och det har gjorts liknande arbeten om fotoboken i bland annat Spanien, Holland och Kina. Någon motsvarande studie över fotoboken i Sverige finns ännu inte, men den skulle förstås spela en stor roll för att sprida kunskap om vad som görs och har gjorts här. Det kanske är något för det jubilerande svenska fotoboksprisets arrangörer att ta tag i. Låt oss hoppas!

The Swedish Photo Book Award was founded in 1996 to draw attention to and promote the qualitative publication of photo books in Sweden. An award of this kind comprises several different and important steps. It has now been twenty times that a jury has discussed and assessed submissions, nominated candidates, chosen a winner and written justifications. The organiser has set up exhibitions and awards ceremonies, and printed matter has been issued presenting the books, and invited writers have reflected on the current round. Over the years, the prize has created a context to spotlight the photo book, to an extent not provided by any other Swedish institution. Now, with the opportunity to look back and compare the choices that have been made, a number of interesting questions arises: who are the people who have sat in the jury and do they represent specific areas of competence or positions in the field of photography? May one say that the award has favoured some particular tendency or photographic genre? How has the matter of quality been handled, and have stated or implicit ideals affected the choices? The answers to these questions lie not only in the printed motivations and summaries issued by the jury groups and the annual applications, but also in the books themselves and in comparisons to what has occurred generally within photography during the period of time in question.

The question is also what is really meant by the term "photo book" and how it is different from other books illustrated with photographs. The thing is that the definition (just as in several other photo book contexts) is rather a matter of convention and example, than a clearly formulated criteria. Among conventions, one is that pictorial material is generally more prominent than text. Books may be monographs or concern a certain topic or location, but the most decisive factor seems to be that the author is regarded as a photographer or artist working with photography. This means that he or she has a photographic education and/or works within a photographic framework, which means that the images are published in periodicals and shown in institutes devoted to photography, or in which photography forms part of several art forms.

The selection also says something about which books find themselves in the grey area, or fail to fall into the category. On no occasion has a cookery book every been nominated, though their publication is extensive and books on food are often richly-illustrated with ambitiously produced photographs. The same is true of gardening books. Natural photography, which is an area with many devoted practitioners, occurs rarely. Mats Andersson's *Djur. 66 bilder (Animals. 66 pictures)*, described as a book in which the conventions for the depiction of animals and nature have been entirely sidelined, was nominated in 2013. Mattias Klum's *The Eye of the Forest* was

nominated in 1997, the same year Lars Sundh's book on two cats won the award. It is the only book of its kind to have come that far, and it was rewarded not least for its disrespectful relationship to photographic convention. Moreover, photographs of cats are a case apart, and the number of books on the subject is great. Björn Larsson's book *In the Midst of Nature*, nominated in 2008, is a study of the dioramas of four biological museums in Sweden and Finland, and the work explores matters of representation and the relationship between nature and culture – in other words, something far removed from traditional nature photography.

The reason that genres such as these – as well as fashion and advertising – are notable by their absence is partly due to their strong ties to commercial sectors, which is often apparent in their design and appeal, and partly because the books have an instrumental nature and are rarely there in their own right. Things are slightly different for nature photography. The dilemma is that it is populated by amateurs of varying qualifications, and that interest in equipment and technique is disproportionately great. In order to qualify as photo book of the year, entirely different contexts and properties are required from many published books featuring photographs. An award of this kind should probably be given a stated description of what exactly is required, or categories should be added to embrace more photographic practices than is currently the case.

The jury is chosen by the board of Fotoförfattarna, and how it is put together is of importance for both the focus and credibility of the grant. The first time the grant was awarded, the jury consisted of the author Inger Edelfeldt, the book designer Lotta Kühlhorn, the journalist Po Tidholm and the photographer and documentary filmmaker Håkan Pieniowski, who had published two high-profile books and was a student of Christer Strömholm at Stockholm's Fotoskolan. The following year, 1997, the jury members were the art critic Milou Allerholm, the journalist Anders Eklind, the author Kristian Petri and the fashion photographer Eva-Maria Rundquist. The third time, the list was as follows: the photographer Berno Hjälmrud, the designer Stefania Malmsten, the art critic Leif Nylén and the author Carina Rydberg. The initial constellation created a recurring pattern: a photographer (and later artists), a journalist or a critic, an author and a designer. Together, they cover several of the aspects that are central to the photo book, from pictures and text to graphic design. It is notable, however, that the number of writers has exceeded the number of photographers, even though it is all about books in which pictures generally take up more space than text.

What all jury members have in common is that they all enjoy a prominent position in their respective fields. Among other contributors are: Peter Englund, Ingrid Elam, Maria Schottenius, Anders Paulrud and Sophie Allgårdh (writers), Lars Tunbjörk, JH Engström, Anders Petersen, Tuija Lindström, Anna Clarén and Karin Mamma Andersson (photographers/artists), Lars Liljedahl, Sandra Praun and Johan von Friedrichs (designers). Lars Hall also belongs to this latter category; he is a legendary art director and doyen of Swedish design, and as a collector and founder of the Camera Obscura gallery, highly respected in photographic circles. Hall has sat on the jury more than anyone else, in 2002, 2005 and 2007. He is not the only returning juror; among the nine who have appeared twice are Annica Karlsson Rixon, Nina Ulmaja, Claes Gabrielsson and Johan Sjöström, who unlike the others is a curator. This professional group has only appeared in the jury a couple of times in the 20-year history of the award. This may seem odd, given the great influence of curators from the late 90s on.

In terms of gender, the composition of the jury is well thought-out in terms of gender, but diversity is ill served in other respects. There are few immigrant people represented, for instance. However, from 2010 on, recognised actors in the international photo scene have been brought in: Inta Ruka, Inger Fischer Jonge and Jim Casper. The value of receiving the perspective and view from abroad is of course great, especially since the Swedish photographic scene is relatively small. Among the areas that jury photographers work in, there is a clear tendency towards the documentary, and what is usually known as personal, relationship. In practice, this means that you talk about world events from a personal point of view, which can be more or less pronounced. There are few photographers of the more conceptual hue, or of people working with photography within the field of art. This is a relationship which, as we shall see, has also affected the award's profile.

Award motivations are a form rich in convention, but the way the nominees and winning contributions are described can say quite a lot for all that. If you divide commentaries into three areas – images, text and book – it becomes clear that the greatest deal of attention is given to the photographic work, then to matters of design and lastly to the authors' contributions.

There is rarely any specific mention of individual pictures; however the motivation will deal with the photographer's work in a broader sense. A recurring theme is the high appreciation of the narrative aspect of the work, which can be given in phrases describing the images as strong and brave, or the photographer's work as consistent with a specific story. When Trinidad Carrillo won the award in 2008, her photographs were

described as forming “a tonal, vibrating pictorial world loaded with stories”.

The word “integrity”, with its strong positive charge, is used to describe the photographer and the way he or she approaches the subject. According to the 2006 motivation, Anna Clarén’s pictures depict loneliness and intimacy without risking the integrity of those portrayed. About Anders Petersen, it was written that his photographs “lead the viewer across borders with depth, integrity and artistic distinction”.

With his book *Nobody Has Seen It All*, Petersen was the first award winner, and beyond the matter of integrity, this transcendence of borders is something that later juries have seized on in their judgements. It can be a matter of allowing the onlooker into an otherwise unknown world, or the work breaking off with established convention and contributing to renewing photography – especially documentary photography. Other qualities that are brought to the fore are originality, poetry and humour. On two occasions, the analogue process of the works is also underscored as a specific quality. There is no corresponding attention given to the digital, however. The closest is Jesper Waldersten’s book of photographs from his own Instagram account, nominated in 2013.

As far as the book as a material object is concerned, it is all about the skill in handling the images, typography, binding and of course print quality. Motivations have also seized on design, which can be “assured”, “elegant”, “clean”, “beautiful” or “playful”, and its ability to create a functioning whole. This is the case for Klara Källström’s and Thobias Fäldt’s 2014 nominations, in which the jury expressed itself as follows: “Photography and design in an exciting combination with subconscious political rifts.”

The interplay between text and image is named a few times, and the motivation for *Ljuset och rummet* (*Light and Space*), which received the award in 2005, says that the combination of image, text and design unite the past and present in what is described as an idea-based, passionate project. At the same time, several texts exist with a critically reflective and societal focus that does not meet this type of categorisation, such as Göran Ordbratt and Jerker Söderlind’s contributions in *Nobody Has Seen It All* and *Stockholm Satellites* respectively.

Given that so much effort is usually spent trying to find appropriate writers, it is surprising that they are so seldom mentioned. This is the case with names such as John Berger, Jesper Svenbro and Elfriede Jelinek, who contributed to the winning books in 2001, 2005 and 2011 respectively. On a few occasions, motivations mention the limitations of the writing. In the motivation to the winning book of 2003, *Chords No. 1–17* by Anders Krisár, it reads: “In a way that is exemplary for the photo book, the photographs are allowed to tell a story in a language of their own, in which words are superfluous.”

The idea that photography is a unique and universal language, which by virtue of its pictorial

properties speaks to people beyond traditional language barriers, is solidly anchored in some parts of the field. The idea has been criticised, however, for eschewing the fact that pictures do not have a clear meaning and their interpretation is always dependent on the contexts in which they and the viewer find themselves. The risk is also great that what is described as universal is more of a generalisation of a personal – often privileged – perspective.

In later years, several of the nominees and winning contributions have either had a more conceptual nature, with linguistic features that are either descriptive or traditionally narrative, or books that form clear photographic essays. Among the former are Anna Strand’s *Nagoya Notebook* and Carl Johan Erikson’s *Armageddon – The End: a topographical survey*. Among the latter is *Tractor Boys* by Martin Bogren, about which the jury expressed itself as follows: “A poetic tale with strong images without words that shows a loving view on a facet of Swedish youth culture.” The list of books with a similar orientation is long, even if the contents of the narratives differ.

The matter of quality, like the definition of the photo book itself, is mainly exemplified by choice. The motivations complete the designating gesture and, as we have seen, contribute to specifying which qualities make a photo book good. It is entirely up to the jury to make these judgments, but since it is exchanged every year, the basis is never the same. Common to the winning books is their solid execution, that the choice of format and paper is visibly well thought-out and print quality high. Design and typography are generally more of the classical bent. A central, but generally unstated, aspect is that there should be a measure of originality. The project should preferably have been a personal, uncommissioned, undertaking.

Though several genres which have been mentioned previously are not counted in this context, the nominated and winning contributions show great breadth. On closer inspection, you find that the award has tended to prioritise books with a personal and/or documentary touch. This is also true for cultural history subjects, which often concern specific geographic locations and the people who live there. Book publishing has of course changed in the past two decades. One difference is that several new publishers have emerged, but also that Swedish photographers increasingly publish their books with foreign houses such as Mack and Steidl. Another difference is that more books, especially since 2010 on, have a more experimental nature in terms of content and form. These are two tendencies that have been reflected in the award.

It appears from the lists that there are photographers who have been nominated on several occasions but never reached the final post. Among these are Gunnar Smoliansky, Catharina Gotby, Gerry Johansson and Lars Tunbjörk. This is surprising considering the attention their books have received, but also in relation to their prominent position in Swedish photography. Anders Petersen and JH Engström’s situation is similar. They have each

received the award, in 1996 and 1998 respectively, but none of their other books have ever received more than nominations. This is especially interesting given that they are among the few Swedish photographers with an international impact, not least thanks to their books. Their common book *From Back Home*, nominated in 2009, was chosen as the best photo book in Arles that year, in competition with books from around the world.

There is something likeable about the fact that the Swedish Photo Book Award rewards newcomers, such as Anders Krisár, who won the award in 2003. The motivation reads: “The jury is especially pleased that a beginner has managed to get past so many established photographers.” At the same time, one may wonder if there isn’t a whiff of the egalitarian Jante law, and that the successes of established photographers are more of an albatross around their neck.

In this jubilee year of 2016, the jury consists of the photo writer Per Lindström, the filmmaker Maud Nycander, the photographer Anders Petersen, the photographer and artist Lotta Antonsson and the designer and publisher Matilda Plöjel. Looking at their work, the three first jury members represent a documentary focus, while the latter two stand for photographic practice in the field of art. As previously, this is reflected in the nominated books, although their differences should not be exaggerated: *Circular Wait + Satellite + Second nature* by Martina Hoogland Ivanow, *The Rectangle’s Sharp Stare* by Jenny Källman, *Purity* by David Magnusson, *Tout va bien* by JH Engström and *Village* by Klara Källström and Thobias Fäldt. Several of the photographers are well known from previous years.

From the international perspective, a lot has happened in the field of photo books in later years. A market of collectors has grown strong, and trade fairs are organised in which individual photographers and publishers of varying size exhibit their books. For many, the photo book has become an alternative to galleries and other showrooms. One advantage is that the images can be distributed to a degree that exhibitions seldom attain, since books are not bound to time and location in the same way. More and more photographers begin their careers on the stage created by the photo book, and then move on to broader circles.

One of the more important contributions is Martin Parr and Garry Badger’s mapping of the history of the photo book. In three comprehensive volumes, they illuminate the relationship between photography and books and printed media. The work has contributed to a deeper understanding of photography’s role in a broader cultural context. This achievement has inspired others, and similar works on the photo book have appeared in countries including Spain, Holland and China. There is no corresponding study of the photo book in Sweden yet, but it would of course play an important part in spreading knowledge about what is done and has been done here. It might be something for the organisers of the Swedish Photo Book Award to get their teeth into. Here’s hoping!

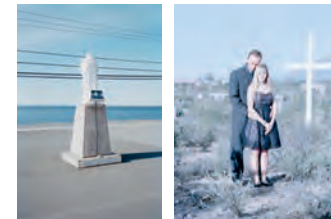
Index

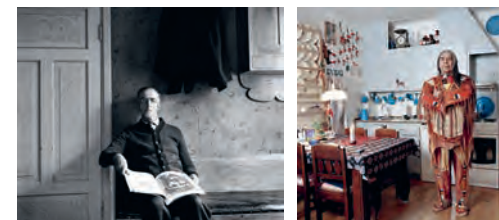
omslaget_Martina Hoogland Ivanov, vinnare 2016. *Satellite + Circular wait + Second nature*, LIVRAISON BOOKS OCH ART AND THEORY

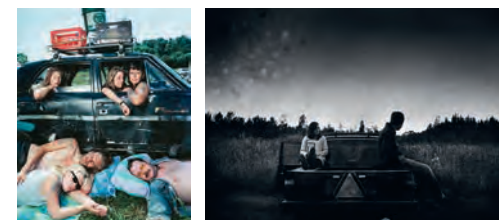
omslagets insida_JH Engström, nominerad 2016. *Tout va bien*, APERTURE FOUNDATION
s1_Jenny Källman, nominerad 2016. *The rectangles sharp stare*, ART AND THEORY

s2_Klara Källström och Thobias Fäldt, nominerade 2016. *Village*, B-B-B Books
_David Magnusson, nominerad 2016. *Purity*, BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

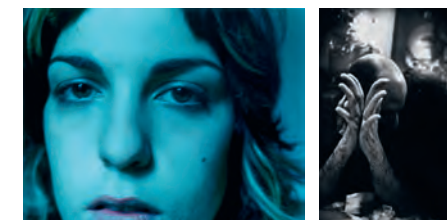
s4-5_Sune Jonsson, vinnare 2007. *Och tiden blir ett förunderligt ting*, VÄSTERBOTTENS LÄNS HEMBYGDSFÖRBUND
_Henrik Saxgren, nominerad 2006. *Krig och kärlek*, BOKFÖRLAGET MAX STRÖM
_Halil Koyuturk, nominerad 2003. *T.S*, FOCUSCOPE

s6-7_Anders Kristensson, nominerad 2005. *Spår av en befolkning*, EGET FÖRLAG
_Martin Bogren, nominerad 2014. *Tractor boys*, DEWI LEWIS PUBLISHING

s8-9_Jean Hermansson, nominerad 2006. *Fotografier*, MALMÖ MUSEER
_Thomas Wågström, nominerad 2001. *Boxare*, RASTER FÖRLAG
_Tore Sandahl, nominerad 2007. *Stolen moments*, EGET FÖRLAG
_Georg Oddner, nominerad 2004. *Genomresa*, MALMÖ MUSEER

s10-11_JH Engström, nominerad 2004. *Trying to dance*, JOURNAL
_Anders Petersen, nominerad 2012. *Soho*, THE PHOTOGRAPHERS GALLERY / MACK

s12-13_Åke E:son Lindman, nominerad 2010. *Pure architecture*, ARENA
_Gerry Johansson, nominerad 2006. *Sverige*, BYGGFÖRLAGET

s14-15_Lennart Olson, nominerad 2000. *From one side to the other*, BYGGFÖRLAGET
_Misha Pedan, nominerad 2012. *Stereo_typ*, KHIMAIRA FÖRLAG

s16-17_Jens Olof Lasthein, nominerad 2001. *Moments in between*, JOURNAL

s18-19_Jens Olof Lasthein nominerad 2008. *White sea black sea*, BOKFÖRLAGET MAX STRÖM
_Jens Assur nominerad, 2001. *Och himlen därovan*, BILDA FÖRLAG
_Per-Anders Pettersson, nominerad 2013. *Rainbow transit*, DEWI LEWIS PUBLISHING

s20-21_Paul Hansen, nominerad 2007. *Människa människa*, BOKFÖRLAGET MAX STRÖM
_Lennart af Petersens och Åke Hedström, vinnare 2005. *Ljuset och rummet*, WAHLSTRÖM OCH WIDSTRAND
_Stig T Karlsson, nominerad 2000. *I Asiens tid*, ORDFRONT

s22-23_Torbjörn Andersson, nominerad 2003. *Fem decennier*, MALMÖ MUSEER
_Robert Blombäck, nominerad 1997. *Sverige, Sverige, fosterland*, LIBER

s24-25_Micke Berg, nominerad 1996. *Stockholm blues*, JOURNAL
_Lennart Nilsson, nominerad 2003. *Lennart Nilsson – hans livs bilder*, BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Svenska fotobokspriset 20 år
1996–2016

ISBN-13: 978-91-639-0325-0

9 789163 903250